

GGD regio Utrecht
mevrouw N.A.M. Rigter
Postbus 51
3700 AB ZEIST

Behandeld door D.P. Reinking
Doorkiesnummer 030-286 3208
E-mail d.reinking@utrecht.nl
Bijlage(n) -
Uw kenmerk Uit-2022/10863/NR/ia
Uw brief van 14 december 2022

Datum 9 maart 2023
Ons kenmerk 10821759
Onderwerp Zienswijze kaderbrief 2024 GGD regio Utrecht

Geachte mevrouw Rigter,

Op 14 december 2022 hebben wij uw concept kaderbrief 2024 ontvangen (uw kenmerk: Uit-2022/10863/NR/ia) met het verzoek om uiterlijk 17 maart 2023 een eventuele zienswijze in te dienen. Van deze gelegenheid maken wij graag gebruik.

Algemeen

Anders dan in de vorige jaren is uw kaderbrief 2024 beleidsrijk. In uw kaderbrief noemt u in hoofdstuk 3 liefst dertien thema's waarop ontwikkelingen gaande zijn die kunnen leiden tot financiële besluiten. Deels betreft dit besluiten die hun beslag krijgen in de begroting 2024, deels om besluiten die u al in de loop van 2023 wilt nemen. Uw inzet daarbij is de ambitie om GGDrU in staat te stellen de collectieve en regionale preventie te verstevigen (blz.12). Dat wilt u doen door met de gemeenten, eigenaar en opdrachtgever van GGDrU, een gesprek aan te gaan over kansen die u ziet. Dit gesprek gaan wij graag met u aan. In deze zienswijze geven wij u een overzicht van uitgangspunten en gespreksthema's die wij belangrijk vinden.

Directe sturing van de raad op de lokale opgave staat centraal

De gemeente Utrecht heeft een grootstedelijke opgave in de volksgezondheid. Daarop wil de raad direct kunnen sturen, via direct gekozen volksvertegenwoordigers. Een GR biedt deze sturingsmogelijkheid niet. Vandaar onze keuze om bij toetreding tot de GR GGDrU een aantal taken in eigen beheer te blijven uitvoeren. Dat was onze keuze en dat is het nog steeds. Uiteraard zijn wij altijd bereid onze kennis te delen met uw organisatie en collega-gemeenten. Hieronder komen wij daarop terug in de samenwerking tussen stad en regio.

Een sterke GGD is in het belang van alle deelnemers. In de alinea over stad versus regio gaan wij hier nader op in. Hier wijzen wij in het kader van de grootstedelijke van de gemeente Utrecht op het belang van extra accenten binnen de gemeente Utrecht. Als recent voorbeeld noemen wij extra aandacht vanuit de infectieziektebestrijding van GGDrU voor de aanpak van schurft in onze

gemeente. Daarover gaan we graag in gesprek met uw organisatie. Wij zijn bereid om dit soort accenten te beschouwen als plustaken zodat het de operatie van uw organisatie versterkt.

De GGD als uitvoeringsorganisatie voor gemeenten

De gemeente Utrecht neemt deel aan de regionale GGD of grond van de gemeenschappelijke regeling GGD regio Utrecht. Toetreding tot deze GR volgt direct uit de Wet Publieke Gezondheid en regelt de uitvoering van belangrijke WPG-kerntaken door uw organisatie. Deze uitvoering van kerntaken uit de WPG bevat de kern van uw werk als uitvoeringsorganisatie voor gemeenten. Naast deze WPG-taken voert GGDrU ook een klein aantal andere taken uit. Soms gaat het om gemeentetaken die GGDrU in onze opdracht uitvoert, zoals taken in de uitvoering van de Wet verplichte GGZ. Daarnaast doet de GGDrU ook de markttaak reizigersvaccinatie. Voor nieuwe niet gemeentelijke taken, zoals forensisch onderzoek en medische arrestantenzorg stellen wij ons op het standpunt dat hier voldoende financiering voor moet zijn, in dit geval via het Ministerie van Justitie en de politie. In de kaderbrief stelt GGDrU voor nu vast dat voldoende financiering een voorwaarde is. De raad vraagt bevestiging dat dit standpunt voor nu blijft gelden voor 2024 en verder, leidend tot het afzien van besluiten in 2023 met onomkeerbare, ongedekte financiële gevolgen voor 2024 en verder.

Rolzuiverheid en voorkomen van afwenteling van financiële gevolgen naar gemeenten

Samenhangend met het vorige punt: naast gemeenten is ook het Rijk een belangrijke opdrachtgever/financier van GGD-n, bijvoorbeeld in de covid bestrijding, via de regeling Aanvullende Seksuele Gezondheid (ASG) en de forensische geneeskunde/medische arrestantenzorg. Ons principe is dat iedere bestuurslaag in Nederland de eigen financiële verantwoordelijkheden waar dient te maken. Dit voorkomt een automatische afwenteling van financiële knelpunten naar derden, in casu gemeenten.

Stad versus Regio: samenwerking via afstemming en kennisdeling

Wij onderschrijven het belang van regionale afstemming en kennisdeling bij de taakuitvoering, omdat veel problemen niet ophouden bij de gemeentegrenzen. Het delen van kennis en ervaring vinden wij daarom belangrijk. Als raad gaan wij niet onmiddellijk mee met voorstellen voor een collectief regionaal aanbod. Het verlies aan wijk- en persoonsgebonden maatwerk weegt niet op tegen de mogelijkheid van efficiencywinst door schaalvergroting. Daarnaast willen wij als gemeenteraad directe sturing kunnen geven aan de verbinding tussen gezondheid in engere zin en verwante beleidsthema's zoals sport/bewegen en bestaanszekerheid/het sociale domein. Wij zien een eventuele rol voor de GGDrU daarbij als aanvullend op de kennis en expertise die binnen de gemeente al rijk aanwezig is binnen Volksgezondheid, Maatschappelijke Ontwikkeling, Veiligheid en Ruimte.

Solide financiële basis en geen automatische claims

De raad hecht aan een stevige GGD, die goed is toegerust voor haar taken bij het beschermen van bevorderen van de volksgezondheid. En als (mede)eigenaar en (mede)opdrachtgever onderschrijven wij het belang van een voldoende solide financiële basis daarbij. De recente afschrijving en grote bijstorting van JGZ-gemeenten vanwege het digitale dossier zien wij als een belangrijke les om nog meer dan voorheen te waken voor financiële risico's die niet binnen de eigen begroting op te lossen zijn, zeker in de huidige situatie van een weerstandsvermogen op het minimaal vereiste niveau. Bij voornemens om taken uit te breiden of te starten verwachten wij een gedegen risico analyse. De noodzaak hiervan geeft u zelf aan op blz. 1, namelijk dat uw organisatie anders dan voorheen op dit moment niet in staat is om extra financiële verplichtingen op te vangen binnen uw beschikbare financiële kaders.

Voor 2023 staat een verbouwing op de agenda. Anno nu zijn dat projecten met nog grotere financiële risico's dan waarmee zij normaal al omgeven zijn. Uiteraard hopen wij met u op een gunstige afloop. Gezien de preciaire financiële situatie van dit moment ligt het sterk voor de hand om eerst het stof van de verbouwing te laten neerdalen voordat u andere verplichtingen aangaat met onzekere, mogelijk ruime marges van financiële onzekerheid

In bovenstaand licht wegen wij de in uw kaderbrief op meerdere plekken aangekondigde eventuele verhogingen van de inwonerbijdragen voor extra, of complexer geworden taken. U wijst in dit verband onder andere op de covid-bestrijding, de Wet Openbare Overheid of mogelijkheden om via secundaire arbeidsvoorwaarden nieuw personeel een aantrekkelijk aanbod te kunnen doen.

Op deze punten staat het u vrij om financiële verzoeken te doen. Deze zullen wij beoordelen in het licht van de door de gemeente Utrecht gehanteerde algemene beleidslijnen, in dit geval voor extra investeringen ten behoeve van actieve informatievoorziening (de Woo), respectievelijk vergoedingen waar u zich aan gehouden weet volgens de CAO die u volgt. Op dezelfde manier kijken wij aan tegen de noodzaak van ICT-investeringen vanwege de AVG, de Wet Open Overheid, de Omgevingswet en toegenomen mogelijkheid van datagedreven werken. Extra budget voor elke nieuwe of verzwaarde taak is geen automatisme, enerzijds omdat Utrecht zelf aan de vooravond staat van zwaarwegende keuzes, maar zeker ook als het Rijk veranderingen van wet- en regelgeving niet, of slechts mondjesmaat koppelt aan extra middelen voor de implementatie en uitvoering.

Specifieke onderwerpen

Naast deze reactie op hoofdlijnen vragen wij ook uw aandacht voor de volgende specifieke onderwerpen/ thema's

Zorgen over de financiering van de SOA-preventie en -behandeling

In het coalitieakkoord en de begroting 2023 hebben wij u extra budget toegekend voor de Soa-zorg, PrEP en opvang/ ondersteuning van transgenders. Dit is gedaan om grote knelpunten in een sluitende keten van SOA-preventie en -behandeling, en uit chagrijn dat het Rijk geen gehoor blijft geven om te komen tot een financiële verdeling die recht doet aan wat de regio Utrecht nodig heeft. Er komt een nieuwe regeling in 2024 en verder, ook voor relationele en seksuele vorming en genderidentiteit op scholen. Op dit moment is onduidelijk hoe de nieuwe regeling voor GGDrU zal uitpakken. Dat stelt niet gerust. Wij gaan ervan uit dat u alles in het werk stelt om in de nieuwe regeling te komen tot arrangement dat de stad en regio Utrecht meer recht doet dan nu. Alleen dan kunnen de extra middelen vanuit de gemeente ingezet worden zoals wij zouden willen, namelijk als extra bijdrage voor aanvullend lokaal maatwerk om risicogroepen in de gemeente voldoende te kunnen bereiken en ondersteunen.

Zorgen over de toename van meldingen mensen met 'verward gedrag'

Een sluitende aanpak van verward gedrag vinden wij heel belangrijk. In dit licht is de aanhoudende sterke stijging in meldingen van verward gedrag zorgwekkend. U ziet de oplossing in een versterking en andere bekostiging van de regionale meldfunctie. Op dit punt missen wij een analyse wat er nodig is voor een goede aanpak van 'verward gedrag'.

Voorop moet ons inziens een bepaling staan van wat inwoners met 'verward gedrag', hun naasten en de hulpverlening aan handelingsperspectief nodig hebben. Wat ons betreft is in dit in de hulpverlening vooral een stevige back office die in staat stelt tot een integrale persoonsgebonden aanpak voor mensen die naast psychische problemen veelal ook kampen met problemen met financiën, huisvesting en/of verslaving. De organisatie en de benodigde afstemming tussen het lokale en regionale niveau volgen uit wat lokale uitvoerders nodig hebben.

Voor Utrecht geldt hierbij dat wij naast buurtteams en gebiedsteams GGZ voor mensen met sterk overlastgevend gedrag via het Veiligheidshuis ook beschikken over persoonsgebonden aanpakken, en korte lijnen tussen partners in de opvang, de buurtteams, gebiedsteams GGZ, specialistische hulpverlening en politie / justitie. Uw inzet rond verward gedrag beoordelen wij in het licht wat deze partijen nodig hebben voor hun uitvoerend werk. Graag zien wij op korte termijn een plan tegemoet in lijn met het bovenstaande.

Gemeenteraad

Datum volgt
Ons kenmerk 10821759

Betrokkenheid van de gemeente Utrecht bij de inzet van de beschikbaar gestelde middelen door het kabinet (78 miljoen euro) voor de versterking van de pandemische paraatheid bij de GGD'en voor de jaren 2023 en 2024

De gemeente Utrecht is bereid indien gewenst de GGD regio Utrecht te ondersteunen in de lobby bij de verdeling van de beschikbare gestelde middelen vanuit het rijk voor versterking van de pandemische paraatheid binnen de GGD. En we voeren graag het gesprek met de GGD over de inzet van deze middelen voor de jaren komende twee jaar en de wijze waarop we elkaar kunnen versterken vanuit onze rol en verantwoordelijkheden.

Graag zien wij u reactie op onze zienswijze tegemoet.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijkma

